

Số: 425 /TTr-BTP

Hà Nội, ngày 20 tháng 12 năm 2024

TỜ TRÌNH

**Dự thảo Quyết định sửa đổi Quyết định số 01/2014/QĐ-TTg ngày 01/01/2014
của Thủ tướng Chính phủ về chế độ bồi dưỡng giám định tư pháp
(Phục vụ thẩm định)**

Kính gửi: Thủ tướng Chính phủ

Thực hiện chỉ đạo của Ban Chỉ đạo Trung ương về phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực và Quyết định số 68/QĐ-TTg ngày 18/8/2023 của Thủ tướng Chính phủ ban hành Kế hoạch thực hiện kết luận kiểm tra của Ban Chỉ đạo Trung ương về phòng, chống tham nhũng tiêu cực, thời gian qua, Bộ Tư pháp được giao chủ trì, phối hợp với các bộ, ngành và cơ quan có liên quan nghiên cứu, xây dựng dự thảo Quyết định sửa đổi Quyết định số 01/2014/QĐ-TTg ngày 01/01/2014 của Thủ tướng Chính phủ về chế độ bồi dưỡng giám định tư pháp (sau đây gọi là dự thảo Quyết định). Bộ Tư pháp xin trình Thủ tướng Chính phủ về dự thảo Quyết định này với các nội dung cơ bản như sau:

I. SỰ CẦN THIẾT BAN HÀNH QUYẾT ĐỊNH

1. Cơ sở chính trị, pháp lý

Tại mục 3.3. Công văn số 4056-CV/BNCTW ngày 04/5/2023 của Ban Nội chính Trung ương về việc thực hiện Thông báo kết luận của Ban Chỉ đạo Trung ương về phòng, chống tham nhũng tiêu cực tại Phiên họp thứ 23, đã chỉ đạo Bộ Tư pháp: “Nghiên cứu, tham mưu đề xuất Thủ tướng Chính phủ sửa đổi, bổ sung Quyết định số 01/2014/QĐ-TTg ngày 01/02/2014 về chế độ bồi dưỡng giám định tư pháp theo hướng tăng mức bồi dưỡng giám định tư pháp cho giám định viên, người giám định tư pháp theo vụ việc khi thực hiện công tác giám định nhằm khuyến khích, động viên người giám định nâng cao tinh thần trách nhiệm trong công tác giám định”.

Tại cuộc họp Thường trực Ban Chỉ đạo Trung ương về phòng, chống tham nhũng tiêu cực ngày 22/11/2023; Phiên họp thứ 25 của Ban Chỉ đạo ngày 01/02/2024 đã “Giao Ban cán sự đảng Bộ Tư pháp lãnh đạo, chỉ đạo Bộ Tư pháp phối hợp các bộ, ngành liên quan để sửa đổi hoặc tham mưu sửa đổi các quy định về chế độ, chính sách hỗ trợ đối với người thực hiện giám định”.

Tại điểm c mục 3 phần IV của Đề án tiếp tục đổi mới và nâng cao hiệu quả hoạt động giám định tư pháp (ban hành kèm theo Quyết định số 250/QĐ-TTg ngày 28/02/2018 của Thủ tướng Chính phủ) có giao Bộ Tư pháp chủ trì nghiên cứu, trình Thủ tướng Chính phủ sửa đổi, bổ sung Quyết định số 01/2014/QĐ-TTg về chế độ bồi dưỡng giám định tư pháp cho phù hợp với thực tế để hoàn thiện chính sách đãi ngộ, thu hút nhân lực làm giám định tư pháp.

Tại mục 3 Phụ lục kèm theo Quyết định số 68/QĐ-TTg ngày 18/8/2023 của Thủ tướng Chính phủ về ban hành kế hoạch thực hiện kết luận kiểm tra của Ban Chỉ đạo Trung ương về phòng, chống tham nhũng, tiêu cực có giao nhiệm vụ cho Bộ Tư pháp: *“Nghiên cứu, tham mưu, đề xuất Thủ tướng Chính phủ sửa đổi, bổ sung Quyết định số 01/2014/QĐ-TTg ngày 01/01/2014 về chế độ bồi dưỡng giám định tư pháp theo hướng tăng mức bồi dưỡng giám định tư pháp cho giám định viên, người giám định tư pháp theo vụ việc khi thực hiện công tác giám định nhằm khuyến khích, động viên người giám định nâng cao tinh thần trách nhiệm trong công tác giám định”* và hoàn thành trong năm 2023.

Tại mục 8 phần II Kế hoạch ban hành kèm theo Quyết định số 918/QĐ-TTg ngày 27 tháng 8 năm 2024 của Thủ tướng Chính phủ về triển khai thực hiện Kết luận của Bộ Chính trị và Nghị quyết của Quốc hội về cải cách tiền lương, điều chỉnh lương hưu, trợ cấp bảo hiểm xã hội, trợ cấp ưu đãi người có công và trợ cấp xã hội có quy định: *“Rà soát sửa đổi, bổ sung chế độ phụ cấp và chế độ đặc thù của cán bộ, công chức, viên chức và lực lượng vũ trang, mà trong quá trình thực hiện phát sinh bất hợp lý: Bộ quản lý ngành, lĩnh vực chủ trì, phối hợp với Bộ Nội vụ, Bộ Tài chính và các bộ, cơ quan liên quan trình Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ hoặc ban hành theo thẩm quyền”*.

Ngày 26/10/2024, Văn phòng Chính phủ đã có Công văn số 7879/VPCP thông báo bổ sung Quyết định sửa đổi Quyết định số 01/2014/QĐ-TTg ngày 01/01/2014 của Thủ tướng Chính phủ về chế độ bồi dưỡng giám định tư pháp vào Chương trình công tác năm 2024 của Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ.

2. Cơ sở thực tiễn

Sau hơn 10 năm thi hành Quyết định số 01/2014/QĐ-TTg, những kết quả đạt được đã khẳng định chính sách đãi ngộ của Nhà nước dành cho những người làm giám định tư pháp là đúng đắn; khích lệ, động viên người làm giám định tư pháp cũng như góp phần quan trọng vào việc thu hút, “giữ chân” nhân lực làm giám định tư pháp. Tuy nhiên, trên cơ sở rà soát và báo cáo của các bộ, ngành, địa phương thì chế độ bồi dưỡng giám định tư pháp theo Quyết định số 01/2014/QĐ-TTg đã bộc lộ một số bất cập, hạn chế cần được khắc phục trong thời gian tới như sau:

Thứ nhất, chế độ bồi dưỡng giám định tư pháp tại Quyết định số 01/2014/QĐ-TTg đã thể hiện sự quan tâm, động viên, khích lệ của Nhà nước đối với đội ngũ người làm giám định tư pháp; phần nào bù đắp được công sức, tổn hại sức khỏe của họ khi thực hiện giám định. Tuy nhiên, mức bồi dưỡng giám định tư pháp hiện hành đã bộc lộ sự bất cập đối với chỉ số giá tiêu dùng và mức lương cơ sở đã thay đổi trong 10 năm qua. Theo thống kê của Tổng Cục thống kê, Bộ Kế hoạch và Đầu tư thì chỉ số giá tiêu dùng cả nước bình quân 2 tháng đầu năm 2024 so với năm 2014 là 129,92%. Về mức lương cơ sở, từ năm 2014 đến năm 2024 đã tăng khoảng 103%, cụ thể mức lương cơ sở năm 2014 là 1.150.000 đồng và mức lương cơ sở hiện đang áp dụng là 2.340.000 đồng. Vì vậy, việc điều chỉnh các mức bồi dưỡng giám định tư pháp tại Quyết định số 01/2014/QĐ-TTg cho phù hợp với điều kiện kinh tế - xã hội, bảo đảm chế độ đãi ngộ của Nhà nước đối với người làm giám định tư pháp là cần thiết.

Thứ hai, chế độ bồi dưỡng theo ngày công ở lĩnh vực pháp y, pháp y tâm thần đang có nhiều bất cập, vướng mắc. Theo quy định tại Quyết định số 01/2014/QĐ-TTg thì “trường hợp thực hiện giám định vượt quá 8 giờ/ngày thì tổng thời gian làm giám định tăng thêm không vượt quá 300 giờ/năm”¹, tuy nhiên, thực tế khối lượng công việc ngày càng lớn, một số trường hợp thời gian giám định kéo dài (nhất là trong lĩnh vực pháp y tâm thần) nhưng do bị hạn chế số giờ làm thêm nên nhiều trường hợp kho bạc không thanh toán tiền bồi dưỡng cho các tổ chức giám định; phải tính toán số giờ, số ngày công cho phù hợp nên gây phức tạp, khó khăn cho việc thanh toán.

Thứ ba, hiện nay, nhân lực làm giám định ở một số lĩnh vực chuyên trách, nhất là pháp y, pháp y tâm thần đang thiếu hụt trầm trọng, phải huy động những giám định viên đã nghỉ hưu, đang hưởng lương từ bảo hiểm xã hội tham gia thực hiện giám định để bảo đảm đáp ứng yêu cầu của hoạt động tố tụng. Tuy nhiên, nhóm người này không thuộc diện hưởng lương từ ngân sách nhà nước, nên không được kho bạc cho chi trả, mà yêu cầu phải chuyển sang cơ chế ký hợp đồng thuê khoán nhân công nhưng thiếu cơ sở pháp lý để xác định định mức, thủ tục chi trả nên nhiều trường hợp làm giám định hàng năm chưa được chi trả, khiến nhiều giám định viên không muốn tham gia thực hiện giám định nữa, càng gây khó khăn cho các tổ chức, hoạt động giám định ở lĩnh vực này, ảnh hưởng trực tiếp đến thời hạn giám định, tiến độ giải quyết một số vụ án.

Thứ tư, việc dự toán, cấp phát kinh phí và chi trả, thanh quyết toán chế độ bồi dưỡng giám định còn tồn tại, hạn chế, cụ thể như nhiều cơ quan điều tra còn

¹ Để đảm bảo phù hợp với quy định của Bộ luật Lao động.

thiếu nguồn kinh phí chi trả tiền bồi dưỡng giám định tư pháp, thủ tục tạm ứng, thanh quyết toán, chi trả còn gặp nhiều vướng mắc, khó khăn; còn nhiều cơ quan, tổ chức, người thực hiện giám định không được chi trả kịp thời, đầy đủ tiền bồi dưỡng giám định tư pháp, thậm chí đội ngũ người giám định ở lĩnh vực ngân hàng nhà nước, tài chính và một số lĩnh vực khác không được chi trả tiền bồi dưỡng giám định tư pháp trong khi những công chức, viên chức này được phân công làm giám định với tư cách là thực hiện công vụ. Những tồn tại, hạn chế này đã làm giảm ý nghĩa, giá trị của chế độ bồi dưỡng giám định tư pháp trên thực tế.

Đặc biệt là, Luật sửa đổi, bổ sung Luật Giám định tư pháp năm 2012 đã bổ sung vào Điều 37 Luật Giám định tư pháp năm 2012 nguyên tắc: *“Việc thực hiện giám định tư pháp của công chức, viên chức, sĩ quan quân đội, sĩ quan công an nhân dân, quân nhân chuyên nghiệp, công nhân quốc phòng là hoạt động công vụ”*. Do đó, công chức, viên chức khi thực hiện nhiệm vụ giám định thì cần được chính cơ quan chủ quản chi trả tiền bồi dưỡng giám định tư pháp để bảo đảm việc chi trả đầy đủ, kịp thời; tăng cường hơn nữa vai trò, trách nhiệm của các cơ quan, đơn vị chủ quản trong việc chăm lo chế độ, chính sách đối với người do cơ quan, đơn vị cử tham gia, thực hiện giám định; thực hiện cải cách hành chính về tài chính công.

Ngoài ra, tại tiêu mục 3.3. mục 3 phần IV Báo cáo tổng hợp số 129-BC/BCSD ngày 06/01/2023 của Ban cán sự đảng Viện kiểm sát nhân dân tối cao có đề nghị ban cán sự đảng Chính phủ chỉ đạo Bộ Nội vụ, Bộ Tài chính, Bộ Tư pháp và các bộ, ngành có liên quan: *“Nghiên cứu, xây dựng cơ chế, chính sách... khuyến khích, thu hút người có chuyên môn giỏi, nhiều kinh nghiệm vào đội ngũ công chức, viên chức làm công tác giám định...”*.

Vì vậy, để khắc phục những tồn tại, hạn chế nêu trên và bảo đảm ý nghĩa của chế độ đặc thù nhằm động viên, thu hút người làm giám định tư pháp, góp phần quan trọng vào việc củng cố và phát triển đội ngũ người làm giám định tư pháp đáp ứng yêu cầu thực tế của hoạt động tố tụng theo chỉ đạo của Trung ương Đảng thì việc xây dựng, ban hành Quyết định sửa đổi Quyết định số 01/2014/QĐ-TTg về chế độ bồi dưỡng giám định tư pháp với tính chất chế độ đặc thù là yêu cầu cấp thiết, khách quan.

II. MỤC ĐÍCH BAN HÀNH, QUAN ĐIỂM XÂY DỰNG QUYẾT ĐỊNH

1. Mục đích ban hành

Việc ban hành Quyết định sửa đổi Quyết định số 01/2014/QĐ-TTg ngày 01/01/2024 của Thủ tướng Chính phủ về chế độ bồi dưỡng giám định tư pháp nhằm tiếp tục thể chế hóa chủ trương, đường lối của Đảng và Nhà nước về chính sách đãi ngộ dành cho đội ngũ người giám định tư pháp; động viên, khích lệ đội ngũ người

làm giám định tư pháp, cá nhân nhà chuyên môn tham gia vào hoạt động giám định tư pháp, góp phần nâng cao hiệu quả hoạt động giám định tư pháp và chất lượng của hoạt động tố tụng để việc giải quyết các vụ án được kịp thời, khách quan, đúng pháp luật.

2. Quan điểm xây dựng

a) Tiếp tục thể chế hóa chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách đại ngộ của Nhà nước đối với người làm giám định tư pháp trên cơ sở kế thừa những quy định còn phù hợp của Quyết định số 01/2014/QĐ-TTg.

b) Chế độ bồi dưỡng giám định tư pháp phải bảo đảm phù hợp với tính chất, đặc thù và thực tế của hoạt động giám định tư pháp; tạo điều kiện cải thiện thu nhập của người làm giám định tư pháp trong điều kiện chỉ số giá tiêu dùng tăng nhiều lần so với thời điểm ban hành Quyết định số 01/2014/QĐ-TTg.

c) Khắc phục những tồn tại, hạn chế, vướng mắc, khó khăn của chế độ bồi dưỡng giám định tư pháp hiện hành và bảo đảm ý nghĩa của việc khuyến khích, động viên người làm giám định tư pháp trên thực tế.

III. PHẠM VI ĐIỀU CHỈNH, ĐỐI TƯỢNG ÁP DỤNG

1. Phạm vi điều chỉnh

Quyết định sửa đổi Quyết định số 01/2014/QĐ-TTg tiếp tục kế thừa, phát triển một số quy định đang phát huy hiệu quả trong thực tiễn thi hành thời gian qua trên cơ sở kết quả tổng kết thực hiện Quyết định số 01/2014/QĐ-TTg. Bên cạnh đó, Quyết định sửa đổi Quyết định số 01/2014/QĐ-TTg sửa đổi, bổ sung các quy định về: (1) Phạm vi điều chỉnh và đối tượng áp dụng; (2) Chế độ bồi dưỡng giám định tư pháp theo ngày công, theo vụ việc; (3) Nguồn kinh phí và nguyên tắc chi trả tiền bồi dưỡng giám định tư pháp.

Với phạm vi sửa đổi đã nêu, Quyết định sửa đổi Quyết định số 01/2014/QĐ-TTg sẽ dự kiến sửa đổi, bổ sung 07 điều trên tổng số 08 điều của Quyết định số 01/2014/QĐ-TTg; bổ sung mới 01 điều. Với số lượng điều, khoản dự kiến sửa đổi, bổ sung như vậy, Bộ Tư pháp dự kiến sẽ xây dựng Quyết định sửa đổi Quyết định số 01/2014/QĐ-TTg ngày 01/01/2014 của Thủ tướng Chính phủ về chế độ bồi dưỡng giám định tư pháp để thay thế Quyết định số 01/2014/QĐ-TTg (sau đây gọi tắt là Quyết định (sửa đổi)).

2. Đối tượng áp dụng

Đối tượng áp dụng của Quyết định (sửa đổi) là: người giám định tư pháp, người giúp việc cho người giám định tư pháp hưởng lương từ ngân sách nhà nước

và cơ quan, tổ chức, cá nhân có liên quan.

IV. QUÁ TRÌNH XÂY DỰNG QUYẾT ĐỊNH

Thực hiện nhiệm vụ được giao, Bộ Tư pháp đã chủ trì, phối hợp với các cơ quan có liên quan thực hiện các công việc sau:

1. Tổng kết 10 năm thi hành Quyết định số 01/2014/QĐ-TTg ngày 01/01/2014 của Thủ tướng Chính phủ về chế độ bồi dưỡng giám định tư pháp:

- Bộ Tư pháp đã có Công văn số 1927/BTP-BTTP ngày 01/6/2018 đề nghị các Bộ, ngành, địa phương tổng kết, báo cáo về tình hình thực hiện chế độ bồi dưỡng giám định tư pháp và gửi báo cáo về Bộ Tư pháp; khảo sát việc thực hiện chế độ bồi dưỡng giám định tư pháp tại một số địa phương; tổ chức Tọa đàm lấy ý kiến về chế độ bồi dưỡng giám định tư pháp. Trên cơ sở đó, Bộ Tư pháp đã xây dựng Báo cáo tổng kết thực hiện Quyết định số 01/2014/QĐ-TTg ngày 01/01/2014 của Thủ tướng Chính phủ về chế độ bồi dưỡng giám định tư pháp.

Tuy nhiên, do có ý kiến của Bộ Tài chính và Bộ Nội vụ đề nghị Bộ Tư pháp cân nhắc việc sửa đổi Quyết định số 01/2014/QĐ-TTg sau khi có Đề án cải cách tiền lương mới nên Bộ Tư pháp đã có Văn bản số 30/BC-BTP ngày 03/02/2020 báo cáo Thủ tướng Chính phủ về tạm dừng việc trình Thủ tướng dự thảo Quyết định sửa đổi, bổ sung Quyết định số 01/2014/QĐ-TTg.

- Tiếp tục thực hiện nhiệm vụ sửa đổi chế độ bồi dưỡng giám định tư pháp, Bộ Tư pháp đã ban hành Công văn số 5669/BTP-BTTP ngày 21/11/2023 đề nghị các bộ, cơ quan ngang bộ, cơ quan thuộc Chính phủ và Viện kiểm sát nhân dân tối cao về việc rà soát, đề xuất nội dung sửa đổi chế độ bồi dưỡng giám định tư pháp theo Quyết định số 01/2014/QĐ-TTg.

- Tổ chức các Tọa đàm lấy ý kiến về việc sửa đổi Quyết định số 01/2014/QĐ-TTg.

- Trên cơ sở báo cáo, đề xuất, ý kiến của các bộ, ngành, địa phương và tổ chức có liên quan, Bộ Tư pháp đã xây dựng Báo cáo tổng kết thực hiện Quyết định số 01/2014/QĐ-TTg ngày 01/01/2014 của Thủ tướng Chính phủ về chế độ bồi dưỡng giám định tư pháp.

2. Bộ Tư pháp đã có Quyết định số 2116/QĐ-BTP ngày 08/11/2024 về việc thành lập Tổ soạn thảo Quyết định sửa đổi Quyết định số 01/2014/QĐ-TTg ngày 01/01/2014 của Thủ tướng Chính phủ về chế độ bồi dưỡng giám định tư pháp, gồm đại diện các cơ quan: Ban Nội chính Trung ương; Văn phòng Chính phủ; Bộ Nội vụ; Bộ Tài chính; Bộ Y tế; Bộ Công an; Bộ Tài nguyên và Môi trường; Ngân hàng Nhà nước Việt Nam; Bộ Tư pháp; Viện Pháp y quốc gia, Viện Pháp y tâm thần

Trung ương; Viện Khoa học hình sự; Viện Pháp y quân đội.

3. Xây dựng dự thảo Quyết định và dự thảo Tờ trình.

4. Hội đồng soạn thảo đề trao đổi, thảo luận về dự thảo Quyết định và các tài liệu có liên quan vào ngày 18/11/2024; tổng hợp, tiếp thu, giải trình các ý kiến góp ý của đại diện các bộ, ngành, cơ quan tham gia Hội đồng soạn thảo.

5. Đăng tải dự thảo Quyết định trên Cổng Thông tin điện tử Chính phủ và Cổng thông tin điện tử Bộ Tư pháp và lấy ý kiến bằng văn bản các bộ, ngành, địa phương và tổ chức có liên quan.

6. Tổng hợp, tiếp thu, giải trình ý kiến góp ý.

V. BỐ CỤC VÀ NỘI DUNG CỦA QUYẾT ĐỊNH

1. Về bố cục

Trên cơ sở kế thừa những quy định còn phù hợp của Quyết định số 01/2014/QĐ-TTg, dự thảo Quyết định quy định gồm 09 điều, trong đó giữ nguyên 01 điều; sửa đổi, bổ sung 07 điều, quy định mới 01 điều, cụ thể như sau:

Điều 1. Phạm vi điều chỉnh và đối tượng áp dụng (sửa đổi, bổ sung)

Điều 2. Chế độ bồi dưỡng giám định tư pháp theo ngày công (sửa đổi, bổ sung)

Điều 3. Chế độ bồi dưỡng giám định tư pháp theo vụ việc (sửa đổi, bổ sung)

Điều 4. Mức bồi dưỡng đối với người giúp việc cho người giám định tư pháp (sửa đổi)

Điều 5. Nguồn kinh phí và nguyên tắc chi trả tiền bồi dưỡng giám định tư pháp (sửa đổi, bổ sung)

Điều 6. Tổ chức thực hiện (sửa đổi, bổ sung)

Điều 7. Điều khoản chuyển tiếp (mới)

Điều 8. Hiệu lực thi hành (sửa đổi)

Điều 9. Trách nhiệm thi hành (giữ nguyên)

2. Về nội dung sửa đổi cơ bản của dự thảo Quyết định

Mặc dù, về cơ cấu, bố cục nội dung quy định vẫn trên cơ sở nền tảng của Quyết định số 01/2014/QĐ-TTg nhưng hầu hết các điều khoản đều có sửa đổi, bổ sung hoặc quy định mới và tập trung ở một số nội dung sửa đổi cơ bản như sau:

2.1. Điều chỉnh mức bồi dưỡng giám định tư pháp

Thứ nhất, đối với mức bồi dưỡng giám định tư pháp theo ngày công:

Hiện nay, so với thời điểm ban hành Quyết định số 01/2014/QĐ-TTg, mức bồi dưỡng giám định tư pháp theo ngày công đã lạc hậu, không còn phù hợp với điều kiện kinh tế, xã hội. Đồng thời, việc quy định mức bồi dưỡng giám định tư pháp theo ngày công áp dụng chung cho các lĩnh vực chưa thể hiện được sự quan tâm của Nhà nước đối với những giám định viên hoạt động theo chế độ kiêm nhiệm trong các lĩnh vực tài chính, ngân hàng, văn hóa, xây dựng... Bởi lẽ, bên cạnh hoạt động chuyên môn hằng ngày, người giám định tư pháp kiêm nhiệm phải thực hiện thêm nhiệm vụ giám định, là công việc có tính chất phức tạp, liên quan đến hoạt động tố tụng và ngày càng phát sinh nhiều, đa dạng trên các lĩnh vực.

Vì vậy, để phù hợp với chỉ số giá tiêu dùng đã tăng 129,92% trong thời gian qua cũng như có chế độ phù hợp, khích lệ giám định viên tư pháp, người giám định tư pháp làm việc theo chế độ kiêm nhiệm và trên cơ sở đề xuất của các bộ, ngành, tổ chức giám định tư pháp công lập, dự thảo Quyết định đã điều chỉnh mức điều chỉnh mức bồi dưỡng giám định tư pháp theo ngày công tăng thêm khoảng 28,5% - 230% so với Quyết định số 01/2014/QĐ-TTg và có sự phân tách về mức bồi dưỡng giám định theo hướng những người giám định tư pháp làm việc theo chế độ kiêm nhiệm sẽ được hưởng mức bồi dưỡng giám định theo ngày công cao hơn so với người giám định chuyên trách, cụ thể:

- Chế độ bồi dưỡng giám định tư pháp một ngày công đối với một người thực hiện giám định chuyên trách được điều chỉnh tăng thêm khoảng 28,5% - 130% so với Quyết định số 01/2014/QĐ-TTg.

- Chế độ bồi dưỡng giám định tư pháp một ngày công đối với một người thực hiện giám định tư pháp kiêm nhiệm được điều chỉnh tăng thêm khoảng 100% - 230% so với Quyết định số 01/2014/QĐ-TTg vì đó là nhiệm vụ đặc thù, việc phát sinh ngoài công việc thường xuyên của vị trí việc làm trong khi vẫn phải bảo đảm nhiệm vụ chuyên môn rất lớn của cơ quan, đơn vị chủ quản nên rất vất vả, phải làm giám định vào giờ nghỉ hoặc ngày nghỉ; điều kiện làm giám định không được thuận lợi như người làm giám định chuyên trách tại các tổ chức giám định công lập; không được hưởng phụ cấp trách nhiệm giám định như người làm giám định chuyên trách...

Thứ hai, đối với mức bồi dưỡng giám định tư pháp theo vụ việc:

Để chế độ bồi dưỡng giám định tư pháp phù hợp với chỉ số giá tiêu dùng và mức lương cơ sở tăng trong thời gian qua, cũng như thể hiện sự quan tâm, khích lệ của Nhà nước với đội ngũ người làm giám định tư pháp trong lĩnh vực pháp y thương tích, tử thi - các lĩnh vực có áp lực công việc lớn, thực hiện trong môi trường độc hại... các mức bồi dưỡng giám định theo vụ việc đối với giám định trên

người sống, trên tử thi trong lĩnh vực pháp y trong dự thảo đã được điều chỉnh tăng trong khoảng từ 20% đến 125% so với Quyết định số 01/2014/QĐ-TTg.

2.2. Chuyển đổi loại hình chế độ bồi dưỡng

Chuyển đổi loại hình chế độ bồi dưỡng trong các lĩnh vực pháp y, pháp y tâm thần từ bồi dưỡng theo ngày công (quy định tại Điều 2) sang bồi dưỡng theo vụ việc (quy định tại Điều 3), trong đó nâng mức, quy định các mức bồi dưỡng phù hợp theo chỉ số giá tiêu dùng và mức lương cơ sở đã tăng trong thời gian qua. Việc chuyển đổi loại hình bồi dưỡng của lĩnh vực pháp y tâm thần và một số loại việc pháp y, được nghiên cứu, rà soát trên cơ sở tiếp thu các đề xuất, phản ánh của Bộ Y tế. Theo đó, căn cứ vào Quyết định số 01/2014/QĐ-TTg thì Bộ Y tế đã ban hành Thông tư số 31/2015/TT-BYT ngày 14/10/2015 để triển khai thực hiện, tuy nhiên thực tế áp dụng đã phát sinh một số bất cập như: mỗi giám định viên chỉ được khám giám định không quá 03 vụ việc/1 ngày trong khi số vụ việc trên thực tế thì lớn hơn nhiều; giám định viên không được thanh toán đủ số tiền bồi dưỡng giám định tư pháp làm thực tế; không phù hợp với các tổ chức có khối lượng công việc nhiều, phức tạp...

2.3. Đối tượng được hưởng chế độ bồi dưỡng giám định tư pháp

Đối tượng hưởng chế độ bồi dưỡng giám định tư pháp đã được rà soát, nghiên cứu, đề xuất sửa đổi, bổ sung theo hướng như sau:

Một là, bổ sung *giám định viên tư pháp, người giám định tư pháp theo vụ việc đã nghỉ hưu nhưng được cơ quan, đơn vị chủ quản trước đây huy động làm giám định tư pháp* là đối tượng được hưởng chế độ bồi dưỡng giám định tư pháp (khoản 1 Điều 1 dự thảo Quyết định) nhằm tháo gỡ, khắc phục vướng mắc, khó khăn nổi cộm hiện nay trong việc chi trả tiền bồi dưỡng giám định², góp phần quan trọng vào việc “giữ chân”, “duy trì” quân số người làm giám định ở một số lĩnh vực mà nhân lực rất ít, thiếu hụt trầm trọng, không thể tuyển dụng được người làm như pháp y tâm thần (toàn quốc chỉ có 43 giám định viên), hoặc pháp y tại một số địa phương mà liên quan đến việc thực hiện, theo đề xuất của Bộ Y tế, các tổ chức giám định pháp y tâm thần, một số tổ chức giám định pháp y.

Hai là, bỏ quy định tại khoản 3 Điều 1 về đối tượng được hưởng chế độ bồi dưỡng giám định tư pháp vì chế độ bồi dưỡng giám định tư pháp thì đối tượng được hưởng chỉ nên bao gồm người giám định tư pháp và người giúp việc cho họ, không nên bao gồm cả “*điều tra viên, kiểm sát viên, thẩm phán được cơ quan nhà*

² Thực tế lâu nay, các tổ chức giám định pháp y, pháp y tâm thần vẫn vận dụng để những người này vẫn hưởng chế độ bồi dưỡng khi tham gia thực hiện giám định nhưng gần đây kho bạc nhà nước đã không cho chi trả, thanh toán tiền bồi dưỡng giám định tư pháp đối với những người này vì lý do họ chưa có trong đối tượng được hưởng.

nước có thẩm quyền giao trách nhiệm thực hiện nhiệm vụ khi giám định đối với trường hợp khám nghiệm tử thi, mô tử thi, khai quật tử thi” do những người tiến hành tố tụng này đã được hưởng chế độ lương theo ngạch bậc riêng và phụ cấp ngành nghề đặc thù ở mức cao hơn so với đa số các ngành, nghề vị trí việc làm khác trong hệ thống cơ quan nhà nước. Trường hợp cần có thêm phụ cấp hoặc chế độ cho những người được giao trách nhiệm thực hiện nhiệm vụ khi giám định đối với trường hợp khám nghiệm tử thi, mô tử thi, khai quật tử thi thì các cơ quan tiến hành cấp Trung ương cần nghiên cứu, đề xuất, kiến nghị sửa đổi, bổ sung chế độ, chính sách dành cho đội ngũ người tiến hành tố tụng để bảo đảm phù hợp với tinh thần cải cách hành chính, cải cách quản lý tài chính công và hoàn thiện chế độ lương, phụ cấp trong tình hình mới.

2.4. Nguồn kinh phí và nguyên tắc chi trả tiền bồi dưỡng giám định tư pháp

Sửa đổi quy định về chủ thể chịu trách nhiệm dự toán kinh phí, chi trả, thanh toán chế độ bồi dưỡng giám định tư pháp theo hướng kinh phí chi trả bồi dưỡng giám định tư pháp đối với các vụ án mà ngân sách nhà nước phải trả thì được bố trí trong dự toán kinh phí hằng năm của tổ chức giám định tư pháp công lập, cơ quan, đơn vị chuyên môn khác được trưng cầu, thực hiện giám định, thay vì hệ thống cơ quan tiến hành tố tụng từ Trung ương đến cấp huyện dự toán, cấp phát với nhiều tầng, nấc như hiện nay, nhằm khắc phục những tồn tại, hạn chế, khó khăn trong dự toán, cấp phát ngân sách, chi trả, thanh quyết tiền bồi dưỡng giám định tư pháp và góp phần thiết thực vào việc thực hiện cải cách thủ tục hành chính và nâng cao hiệu quả quản lý tài chính công.

Đồng thời, bổ sung trách nhiệm của các tổ chức, cơ quan được trưng cầu, thực hiện giám định hằng năm phải lập dự toán và đề nghị cơ quan có thẩm quyền phê duyệt, cấp phát kinh phí chi trả bồi dưỡng giám định tư pháp.

Việc sửa đổi này để nhằm phù hợp với quy định mới của Luật sửa đổi, bổ sung Luật Giám định tư pháp năm 2020: “Việc thực hiện giám định tư pháp của công chức, viên chức, sĩ quan quân đội, sĩ quan công an nhân dân, quân nhân chuyên nghiệp, công nhân quốc phòng là hoạt động công vụ”³, do đó, cơ quan, đơn vị khi cử người tham gia, thực hiện giám định phải có trách nhiệm đảm bảo điều kiện thực hiện giám định, chăm lo chế độ, chính sách đối với công chức, viên chức, người lao động của cơ quan, đơn vị mình.

2.5. Quy định về tổ chức thực hiện

Để giải quyết những khó khăn, vướng mắc trong quá trình tổ chức, thực hiện

³ Bổ sung khoản 1a vào Điều 37 Luật Giám định tư pháp năm 2012.

chế độ bồi dưỡng giám định tư pháp liên quan đến quy trình, thủ tục tạm ứng, thanh toán tiền bồi dưỡng giám định tư pháp và bảo đảm phù hợp với sửa đổi về nguồn kinh phí và nguyên tắc chi trả tiền bồi dưỡng giám định thì bổ sung tại khoản 3 Điều 6 dự thảo Quyết định về trách nhiệm của Bộ Tài chính trong việc hướng dẫn về căn cứ, thủ tục lập dự toán, cấp phát, quản lý, sử dụng kinh phí chi trả tiền bồi dưỡng giám định tư pháp của *các tổ chức giám định tư pháp công lập, cơ quan, đơn vị chuyên môn được trưng cầu, thực hiện giám định*.

Đồng thời, bổ sung tại khoản 5 Điều 6 dự thảo Quyết định nội dung *các bộ, cơ quan ngang bộ, cơ quan thuộc Chính phủ, Ủy ban nhân dân các tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương* có trách nhiệm lập dự toán, đề nghị cơ quan nhà nước có thẩm quyền phê duyệt, cấp phát và bảo đảm kinh phí chi trả chế độ bồi dưỡng giám định tư pháp *cho người được hưởng chế độ bồi dưỡng giám định thuộc bộ, ngành, địa phương mình quản lý*.

2.6. Ngoài ra, dự thảo Quyết định sửa đổi, bổ sung một số nội dung khác mang tính kỹ thuật văn bản.

V.I. DỰ KIẾN NGUỒN LỰC, ĐIỀU KIỆN BẢO ĐẢM CHO VIỆC THỰC HIỆN QUYẾT ĐỊNH

1. Cơ quan chịu trách nhiệm tổ chức thực hiện Quyết định

- Bộ Tư pháp có trách nhiệm theo dõi, đôn đốc việc tổ chức thực hiện chế độ bồi dưỡng giám định tư pháp ở các Bộ, ngành và địa phương. Các Bộ, cơ quan ngang Bộ quản lý về lĩnh vực giám định tư pháp chủ trì, phối hợp với các Bộ, ngành liên quan tổ chức thực hiện Quyết định này.

- Ủy ban nhân dân các tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương có trách nhiệm tổ chức thực hiện chế độ bồi dưỡng giám định tư pháp ở địa phương mình.

2. Các điều kiện đảm bảo thực hiện Quyết định

2.1. Ban hành các văn bản hướng dẫn thi hành

Sau khi Quyết định (sửa đổi) được ban hành, các Bộ, cơ quan ngang Bộ quản lý về lĩnh vực giám định tư pháp, Bộ Tài chính ban hành văn bản hướng được Thủ tướng Chính phủ giao tại Quyết định này đảm bảo triển khai Quyết định đầy đủ, chất lượng, đúng tiến độ.

2.2. Tổ chức thực hiện Quyết định sau khi ban hành

- Tuyên truyền, phổ biến Quyết định: Bộ Tư pháp, các bộ, cơ quan ngang bộ, cơ quan thuộc Chính phủ trong phạm vi chức năng, nhiệm vụ thực hiện phổ biến, tuyên truyền nội dung của Quyết định và các quy định liên quan.

- Giám sát, thanh tra, kiểm tra, theo dõi việc tổ chức thực hiện Quyết định:

Thực hiện công tác giám sát, thanh tra, kiểm tra, theo dõi tổ chức thực hiện Quyết định và các văn bản hướng dẫn thực hiện Quyết định.

2.3. Nguồn lực triển khai, thực hiện Quyết định

Sau khi Quyết định (sửa đổi) được ban hành, dự kiến một số hoạt động cơ bản cần bố trí kinh phí để triển khai trong thực tiễn gồm:

- Xây dựng văn bản hướng dẫn được Thủ tướng Chính phủ giao tại Quyết định.
- Xây dựng Kế hoạch triển khai thi hành Quyết định (sửa đổi).
- Tuyên truyền, phổ biến Quyết định (sửa đổi) của các cơ quan Trung ương, địa phương và một số hoạt động cần thiết khác.
- Triển khai thực hiện các nhiệm vụ được giao theo quy định của Quyết định (sửa đổi) và các văn bản hướng dẫn thực hiện Quyết định.
- Kinh phí để chi trả chế độ bồi dưỡng giám định tư pháp sau khi đã điều chỉnh tăng mức và bổ sung đối tượng giám định viên tư pháp, người giám định tư pháp theo vụ việc đã nghỉ hưu nhưng được cơ quan, đơn vị chủ quản trước đây huy động làm giám định tư pháp. Theo đó, mức bồi dưỡng giám định tư pháp được điều chỉnh tăng khoảng 28,5%-230%⁴ (bồi dưỡng theo ngày công), từ 20% đến 125%⁵ (bồi dưỡng theo vụ việc) so với quy định hiện hành, tuy nhiên có sẽ phân tách giữa các loại việc thông thường, phức tạp và trong đó số lượng vụ việc thông thường là chiếm phần lớn. Bên cạnh đó, theo dự thảo Quyết định (sửa đổi) thì đối tượng được hưởng chế độ bồi dưỡng là “*điều tra viên, kiểm sát viên, thẩm phán được cơ quan nhà nước có thẩm quyền giao trách nhiệm thực hiện nhiệm vụ khi giám định đối với trường hợp khám nghiệm tử thi, mổ tử thi, khai quật tử thi*” đã cắt bỏ theo tinh thần đổi mới tư duy lập pháp. Do đó, số kinh phí dự kiến phát sinh tăng thêm do điều chỉnh mức bồi dưỡng ước chừng tăng khoảng 40 - 45 % số ngân sách hiện cấp chi trả chế độ bồi dưỡng giám định tư pháp⁶ và khái toán khoảng 160 - 180 tỷ đồng⁷.

Kinh phí triển khai các hoạt động khác sẽ được thực hiện lồng ghép trong ngân sách chi thường xuyên của các cơ quan trung ương, địa phương theo quy định của Luật Ngân sách nhà nước.

3. Đánh giá tác động thủ tục hành chính

Nội dung sửa đổi, bổ sung trong Quyết định (sửa đổi) không làm phát sinh thủ tục hành chính. Bên cạnh đó, việc sửa đổi quy định về chủ thể chịu trách nhiệm dự toán kinh phí, chi trả, thanh toán chế độ bồi dưỡng giám định tư pháp theo

⁴ Đa phần số vụ việc giám định sẽ tăng ở mức thấp, còn số vụ việc được tăng ở mức cao là rất ít, thậm chí nhiều lĩnh vực không có loại việc đó.

⁵ Tương tự, đa phần số vụ việc giám định sẽ tăng ở mức thấp.

⁶ Theo đơn vị chức năng của Bộ Công an cho biết: trung bình hằng năm ngân sách cấp cho toàn lực lượng điều tra trong Công an nhân dân là 400 tỷ đồng chi trả tiền bồi dưỡng giám định.

⁷ Số tiền cụ thể trên cơ sở tính theo số % của 400 tỷ đồng.

hướng kinh phí chi trả bồi dưỡng giám định tư pháp đối với các vụ án mà ngân sách nhà nước phải trả thì được bố trí trong dự toán kinh phí hằng năm của tổ chức giám định tư pháp công lập, cơ quan, đơn vị chuyên môn khác được trưng cầu, thực hiện giám định, thay vì hệ thống cơ quan tiến hành tố tụng từ Trung ương đến cấp huyện dự toán, cấp phát với nhiều tầng, nấc như hiện nay, nhằm khắc phục những tồn tại, hạn chế, khó khăn trong dự toán, cấp phát ngân sách, chi trả, thanh quyết tiền bồi dưỡng giám định tư pháp và góp phần thiết thực vào việc thực hiện cải cách thủ tục hành chính và nâng cao hiệu quả quản lý tài chính công.

4. Đánh giá tác động về giới

Nội dung sửa đổi, bổ sung trong Quyết định (sửa đổi) không có quy định tạo ra sự phân biệt về giới, do đó không có nguy cơ gây bất bình đẳng giới sau khi Quyết định được ban hành.

VII. VẤN ĐỀ XIN Ý KIẾN

Trong quá trình soạn thảo, lấy ý kiến về dự thảo Quyết định, đại diện đa số các Bộ, ngành nhất trí về sự cần thiết ban hành và những nội dung cơ bản của dự thảo Quyết định; tuy nhiên, còn có vấn đề có ý kiến khác nhau như sau:

Quá trình đề nghị các bộ, ngành rà soát, đề xuất sửa đổi Quyết định số 01/2014/QĐ-TTg, Bộ Nội vụ cho rằng Bộ Tư pháp tổ chức nghiên cứu, đề xuất nội dung sửa đổi chế độ bồi dưỡng giám định tư pháp để thực hiện đúng quy định tại khoản 4 Mục III Nghị quyết số 27-NQ/TW về cải cách tiền lương⁸.

Về phía Bộ Tư pháp thấy rằng, thực tế hiện nay đã có những thay đổi theo hướng Đề án cải cách tiền lương đang tạm dừng thực hiện và có Kết luận số 83-KL/TW ngày 21/6/2024 của Ban Chấp hành Trung ương về Kết luận của Bộ Chính trị về cải cách tiền lương⁹, trong đó tại mục 7 phần 2 có nội dung: *"Ban cán sự đảng Chính phủ chỉ đạo Chính phủ lãnh đạo, chỉ đạo việc sửa đổi, bổ sung chế độ phụ cấp và chế độ đặc thù của lực lượng vũ trang, chế độ phụ cấp của cán bộ, công chức, viên chức một số chuyên ngành... mà trong quá trình thực hiện có phát sinh bất hợp lý..."*. Đồng thời, Ban Chỉ đạo Trung ương về phòng, chống tham nhũng, tiêu cực và Thủ tướng Chính phủ đã chỉ đạo và giao Bộ Tư pháp nghiên cứu, xây dựng và trình Chính phủ ban hành Quyết định sửa đổi Quyết định số 01/2014/QĐ-TTg trên cơ sở ý kiến, đề xuất của hầu hết các bộ, ngành, địa phương.

(Xin gửi kèm theo Tờ trình này: (1) Dự thảo Quyết định; (2) Báo cáo tổng kết thực hiện Quyết định số 01/2014/QĐ-TTg).

⁸ Bãi bỏ các khoản chi ngoài lương của cán bộ, công chức, viên chức có nguồn gốc từ ngân sách nhà nước.

⁹ Trong đó tại tiểu mục (7) phần 2 Kết luận số 83-KL/TW có nội dung: Ban cán sự đảng Chính phủ chỉ đạo Chính phủ lãnh đạo, chỉ đạo việc sửa đổi, bổ sung chế độ phụ cấp và chế độ đặc thù của lực lượng vũ trang, chế độ phụ cấp của cán bộ, công chức, viên chức một số chuyên ngành... mà trong quá trình thực hiện có phát sinh bất hợp lý...

Trên đây là một số nội dung cơ bản của dự thảo Quyết định sửa đổi Quyết định số 01/2014/QĐ-TTg ngày 01/01/2014 của Thủ tướng Chính phủ về chế độ bồi dưỡng giám định tư pháp, Bộ Tư pháp kính trình Thủ tướng Chính phủ xem xét, quyết định. *ln*

Nơi nhận:

- Như trên;
- Thủ tướng Chính phủ (để báo cáo);
- Phó TTg CP Lê Thành Long (để b/c);
- Bộ trưởng (để b/c);
- Các Thành viên Chính phủ;
- Văn phòng Chính phủ;
- Lưu: VT, Cục BTTP.

**KT. BỘ TRƯỞNG
THỦ TRƯỞNG**

Mai Lương Khôi